

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.21.418/2017/6.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

... jogtanácsos

Az alperesek:

I. rendű

II. rendű

III. rendű

Az alperesek képviselői:

Dr. Bűrös László ügyvéd I. rendű

dr. Moldován András ügyvéd II. rendű

dr. Ujfalussy Kristóf ügyvéd III. rendű

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 18.Gf.40.591/2016/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapest Környéki Törvényszék 7.G.40.077/2016/7.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az államot, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű és a II. rendű alpereseknek személyenként 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű alperes az ellátási területére kiterjedően a járó- és fekvőbetegek diagnosztikus és terápiás szakorvosi ellátásával, rehabilitációjával és követéses gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmény. A II. és III. rendű alperesek - egyebek mellett - gyógyszerek és gyógyászati termékek nagykereskedelmével foglalkozó gazdasági társaságok.
- [2] Az I. rendű alperes gyógyszerek és különböző gyógyászati termékek szállítására a II. rendű alperessel 2009. január 1-jén és - az általa működtetett közforgalmú gyógyszertár ellátásához - 2009. február 23-án, a III. rendű alperessel 2009. január 10-én kötött szállítási szerződéseket. Az e szerződések alapján 2013-ban közbeszerzési eljárás előzetes lefolytatása nélkül szállított áruk nettó értéke 299.132.627 forint volt, amelyet az I. rendű alperes megfizetett.
- [3] A felperes a D.3/6/2016. számú határozatában megállapította, hogy az I. rendű alperes mint beszerző megsértette a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 5. §-át, és ezért vele szemben 1.000.000 forint bírságot szabott ki. A leszállított áruk értékét 235.820.460 forintban határozta meg. Az I. rendű alperes a határozat bírósági felülvizsgálatát nem kérte.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [4] A felperes módosított keresetében elsődlegesen a fenti szerződéseknek - a Kbt. 127. § (1) bekezdésének a) pontja és 164. § (1) és (4) bekezdései alapján történő - érvénytelenné nyilvánítását, és az I. rendű alperessel szemben a szerződés értékének 10 %-ának megfelelő, 23.582.046 forint összegű bírság kiszabását, másodlagosan - a Kbt. 127. § (2) bekezdésének b) pontjára tekintettel - a szerződés részleges érvénytelenségének, illetve az érvénytelenség hiányának megállapítását, valamint az I. rendű alperessel szemben a szerződéses érték 15%-ának megfelelő, 35.373.069 forint összegű bírság kiszabását kérte.
- [5] Az I. és III. rendű alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték, míg a II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes a keresetlevelet a Kbt. 164. § (2) bekezdésében írt határidőn belül nyújtotta be, és mivel az I. rendű alperes a felperes határozatának bírósági felülvizsgálatát nem kérte, ezért annak tartalma a perben irányadó volt. Az említett határozat rögzítette a közbeszerzési eljárás jogellenes mellőzését, amelynek a Kbt. - a beszerzésekkor hatályos - 127. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogkövetkezménye a szerződés semmissége. A Kbt. - 2014. március 14-éig hatályos - 127. § (2) bekezdése (helyesen: annak b) pontja) szerint ugyanakkor nem tekinthető semmisnek az a szerződés, amelynek teljesítéséhez kiemelkedően fontos közérdek fűződik. Az elsőfokú bíróság e feltétel fennálltát állapította meg, emiatt a szerződések érvénytelenné, és - másodlagosan - érvényessé nyilvánítása iránti keresetet elutasította. A bírság kiszabása iránti keresetet is elutasította, amit a Kbt. 164. § (5) bekezdésében írt feltételek hiányával indokolt. Az elsőfokú bíróság az utóbbi törvényhelyet úgy értelmezte, hogy a közbeszerzési eljárás mellőzésével kötött szerződés kapcsán pénzbírság nem szabható ki, és a másik vagylagos

feltétel, a szerződésnek a határozathozatalig terjedő időre való hatályossá nyilvánítása is hiányzott.

- [7] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a perköltség viseléséről szóló rendelkezés tekintetében megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta. Kiemelte, hogy - az elsőfokú bíróság által is felhívott törvényi rendelkezések összevetéséből következően - 2014. március 14-éig a törvény erejénél fogva nem minősültek semmisnek azok a szerződések, amelyek teljesítéséhez kiemelkedően fontos közérdek fűződött, és ebben az esetben nem kell külön ítéleti rendelkezéssel megállapítani az érvénytelenség hiányát, vagyis ezek a szerződések érvényesnek tekintendők azok 2013. évi létszaka tekintetében. A felperes elsődleges keresete tehát önmagában azért volt alaptalan, mert a szerződések a törvény erejénél fogva érvényesek. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bírság kiszabásának kérdésében is helyesen foglalt állást, annak ugyanis a Kbt. 164. § (5) bekezdésében írt mindkét feltétele hiányzott. Egyrészt nem közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekről volt szó, másrészt nem volt ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás, s így az ellenérték pénzbeli megtérítését sem rendelhette el a bíróság. Bírság kiszabásának az előbbi esetben csak akkor lett volna helye, ha az alperesek a Kbt. 127. § (1) bekezdésének b) vagy c) pontjai szerint - közbeszerzési eljárásban - kötötték volna meg a szerződéseket. Ezzel szemben a Kbt. 127. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti esethez, vagyis a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzéséhez a jogalkotó nem fűzte jogkövetkezményként a bírságot. A jogerős ítélet indokolása értelmében a jelenleg hatályos, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: új Kbt.) 165. § (6) bekezdésének a) pontja a bírság kiszabásának eseteként már kifejezetten nevesíti azt, amikor a jogsértés a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével valósult meg, ami ugyancsak a fentiekben kifejtett jogi álláspontot támasztja alá.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a keresetének teljesítését, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a Kbt. 127. § (2) bekezdését és 164. § (5) bekezdését, valamint az új Kbt. 165. § (6) bekezdésének a) pontját jelölte meg. Álláspontja szerint a teljesítéshez fűződő kiemelkedően fontos közérdek esetén az érvényessé nyilvánításról a bíróságnak a 2014. március 15-ét megelőzően kötött szerződéseknél is rendelkeznie kell, azok ugyanis - a bíróságok jogértelmezésével szemben - nem tekinthetők a törvény erejénél fogva érvényesnek. Miután pedig a Kbt. 164. § (5) bekezdése nem tesz különbséget a közbeszerzési eljárás alapján és annak mellőzésével megkötött szerződések között, a bírság kiszabása

iránti keresetet sem lehetett volna elutasítani. Az utóbbi törvényhely első fordulata a Kbt. 127. § (2) bekezdésére, az pedig a Kbt. 127. § (1) bekezdésére utal vissza, és ebből következően a közbeszerzési eljárás mellőzésével kötött szerződések esetében is fennáll a bírság kiszabásának bíróságot terhelő kötelezettsége. A felülvizsgálati kérelem értelmében ellenkező esetben éppen a legsúlyosabb jogsértés vonatkozásában maradna el a Kbt. szerinti jogkövetkezmény alkalmazása. Mindemellett a felperes sérelmezte, hogy a bíróságok az államot perköltség megfizetésére kötelezték egy olyan perben, amely a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése miatt indult.

- [9] Az I-II. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A III. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [10] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja [Pp. 272. § (2) bekezdése]. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja].
- [11] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az államot perköltség viselésére kötelező rendelkezését anélkül támadta, hogy a megsértett jogszabályhelyet megjelölte volna. A felülvizsgálati kérelem ezért e részében érdemben nem volt vizsgálható.
- [12] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [13] A Kúria a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.
- [14] Az I. rendű alperes közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szállítási szerződéseket a II-III. rendű alperesekkel. A Kbt. 127. § (1) bekezdésének a) pontja az ilyen szerződéseket semmisnek minősítette. A Kbt. 2014. március 14-éig hatályos 127. § (2) bekezdésének b) pontja szerint azonban a szerződés nem semmis, ha kiemelten fontos közérdek fűződik a teljesítéséhez. E törvényi feltétel fennállását az elsőfokú bíróság megállapította, és ezt a felperes sem a fellebbezésében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem tette vitássá. A szerződések tehát az utóbbi törvényi rendelkezés alapján érvényesek voltak, azok bíróság általi érvényessé nyilvánítására nem volt szükség, s emiatt az érvénytelenség megállapítása iránti kereset sem volt teljesíthető.
- [15] A Kbt. 164. § (5) bekezdésének 2014. március 14-éig hatályos szövege szerint a bíróság köteles volt bírságot kiszabni, ha egyrészt a közbeszerzési eljárás szerint megkötött szerződés részleges érvénytelenségét, illetve az érvénytelenség hiányát kifejezetten a 127. § (2) bekezdése alapján állapította meg; másrészt az érvénytelenség jogkövetkezményeinek megállapításakor a szerződést a határozathozatalig terjedő időszakra hatályossá nyilvánította. Az utóbbi törvényi feltétel fennállását a felperes sem állította, az érvénytelenség e jogkövetkezményét alkalmazni nem kellett. A bíróságok helyes jogértelmezéssel állapították meg továbbá azt, hogy az adott esetben a bírság kiszabásának másik vagylagos feltétele is hiányzott. A hivatkozott törvényhely ugyanis a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szerződést nem, csupán a közbeszerzési eljárás

alapján megkötött szerződést említette, és bár visszautalt a 127. § (2) bekezdésére, ebből sem lehet - a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal egyezően - arra a következtetésre jutni, hogy a bíróságnak mindkét szerződés esetében bírságot kellett kiszabnia. A Kbt. 127. § (1) bekezdése a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szerződés [a) pont] mellett semmisnek minősítette a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságának feltételei hiányában kötött szerződést [b) pont], és a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok megsértésével kötött szerződést [c) pont]. A Kbt. 2014. március 14-éig hatályos 127. § (2) bekezdése e semmisségi szabály alól két kivételt állapított meg, és ezek egyike volt a teljesítéshez fűződő kiemelten fontos közérdek. Mindebből az következik, hogy a Kbt. 2014. március 14-éig hatályos 164. § (5) bekezdése a 127. § (2) bekezdése szerint semmisnek nem minősülő, közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződések esetében tette kötelezővé a bírság kiszabását.

- [16] A bíróságok az új Kbt. 165. § (6) bekezdésének a) pontját nem alkalmazták, s így a jogerős ítélet e törvényhelyet nem is sérthette. Erre, a korábbiaktól eltérően a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szerződés esetében bírság kiszabását kifejezetten előíró rendelkezésre a másodfokú bíróság csupán a bírság kiszabása iránti keresetet elutasító érdemi döntésének indokait alátámasztó jogi érvként hivatkozott.
- [17] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [18] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (3) bekezdése szerint, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésére tekintettel kötelezte az államot a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő I-II. rendű alperesek részéről felmerült - ügyvédi munkadíjból álló - felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [19] A felperes teljes költségmentessége [Kbt. 164. § (1) bekezdése] miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.
- [20] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [21] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2018. május 17.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó
bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró